

تحریم؛ کوره سردی که غرب در آن می‌دمد

دور جدید تقابل غرب با ایران با تشدید تحریم‌ها علیه کشورمان آغاز شده است. از یکسو اوایل خرداد سال جاری، اتحادیه اروپا تحریم‌های جدیدی علیه ایران وضع می‌کند که ادامه تحریم‌هایی هستند که در سال 2010 به شکل قانون از سوی شورای اروپا تصویب و اجرا شد.

جام جم آنلاین: دور جدید تقابل غرب با ایران با تشدید تحریم‌ها علیه کشورمان آغاز شده است. از یکسو اوایل خرداد سال جاری، اتحادیه اروپا تحریم‌های جدیدی علیه ایران وضع می‌کند که ادامه تحریم‌هایی هستند که در سال 2010 به شکل قانون از سوی شورای اروپا تصویب و اجرا شد.

از سوی دیگر آمریکا نیز در اقدامی مشابه اروپا، بتازگی علیه شرکت ملی نفت و نزوئلا و 6 شرکت دیگر که روابطی با جمهوری اسلامی ایران دارند، تحریم‌هایی را اعمال کرده است. به موجب این تحریم‌ها نقل و انتقال‌های مالی و تکنولوژیکی به شرکت‌های مورد تحریم از سوی آمریکا ممنوع می‌شود.

این اقدامات غرب در حالی علیه ایران صورت می‌گیرد که اولاً آنها بی‌فایده بودن این نوع روش برخورد با تهران را دیده‌اند و ثانیاً، به نظر می‌رسد از پیشرفت برنامه‌های صلح‌آمیز هسته‌ای ایران که در سایه تحریم‌های پیشین غرب صورت می‌گیرد، شگفت‌زده شده‌اند، اما غافل از این هستند که توانمندی‌های بومی دانشمندان هسته‌ای ایران، توانسته بر برخی موانعی که تحریم‌ها ایجاد کرده‌اند، فائق آید. به هر حال تحریم امروز کوره سردی است که غربی‌ها با دمیدن در آن سعی در گرم کردنش دارند.

یک قسمت محدودیت‌هایی که اروپا در نظر گرفته، مربوط به تحریم افراد است که در آن از چندین مسوول ایرانی نام برده و به حدود 90 شرکت، سازمان و موسسه ایرانی نیز اشاره شده است. شرکت‌ها، موسسات و سازمان‌هایی که در این تحریم‌ها به آن اشاره شده است، شامل شرکت‌های تولیدکننده که به نوعی به‌زعم اروپایی‌ها به توانمندی هسته‌ای ایران وابسته‌اند و بانک‌ها هستند.

مهم‌ترین آنها بانک تجارتي ایران و اروپا در هامبورگ آلمان است. علاوه بر این، از نزدیک به 30 شرکت حمل و نقل نام برده شده است که اینها اکثراً در آلمان به نام کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران ثبت شده‌اند.

البته آلمان در ابتدا با تحریم این بانک مخالفت می‌کرد چرا که نمی‌خواست زیر بار این مساله برود بانکی که در آلمان تاسیس شده مورد تحریم قرار گرفته و بسته شود، اما در نهایت تسلیم فشارهای اتحادیه اروپا شد و جریان‌های ضدایرانی در اتحادیه اروپا، آلمان را متقاعد کردند که به انجام چنین کاری رضایت دهد.

اتحادیه اروپا سعی کرد قبل از این که گزارش اخیر آژانس بین المللی انرژی اتمی منتشر شود، محدودیت‌های جدید خود را علیه ایران وضع کند. این در حالی است که همچنان بر از سرگیری مذاکرات هسته‌ای با ایران تاکید دارد. از این رو به نظر می‌رسد برای این که تهران را برای شروع هر چه زودتر گفت‌وگوها تحت فشار قرار دهد، دست به اقداماتی از این دست زده است.

اروپا البته غافل از این است که تهران بارها و بارها اعلام کرده آماده مذاکره در این باره همراه با دیگر مسائل مهم مربوط به مسائل منطقه و جهان هست و در نامه‌ای هم که مقامات مسوول کشورمان به کاترین اشتون، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا و نماینده گروه 5+1 نوشتند، بر این نکته تاکید شده است.

اتحادیه اروپا و غرب البته هنوز هم به نوعی دنبال مذاکره هستند، اما با دیدگاه‌هایی که خودشان دارند و می‌خواهند این دیدگاه‌ها را بیشتر اثبات کنند؛ موضوعی که مورد قبول ایران نیست. همزمان اقدامات خصمانه اروپا علیه ایران تداوم دارد. در این میان برخی شرکت‌هایی که مورد تحریم قرار گرفته‌اند نیز به این روند اعتراض کرده‌اند.

به عنوان نمونه بانک تجارتي ایران و اروپا ضمن اعتراض به تحریم‌های اتحادیه اروپا خواهان اقدامات قانونی علیه آن است. این بانک می‌گوید مصوبات سازمان ملل و اتحادیه اروپا را رعایت کرده و تحت کنترل اداره نظارت آلمان قرار دارد.

اگر این بانک علیه اتحادیه اروپا اقامه دعوی کند، این نخستین بار خواهد بود که یک موسسه مالی در کشورهای اروپایی علیه تصمیمات اتحادیه اروپا به دادگاه شکایت می‌کند.

هارالد هوهمان، وکیل و کارشناس حقوقی در زمینه تجارت خارجی، درباره تصمیم اتحادیه اروپا گفته است: گنجاندن بانک ایران و اروپا در فهرست شرکت‌های تحریمی نوعی محکومیت است.

به گفته این حقوقدان آلمانی، این در حالی است که برای محکوم کردن بانک باید نخست به سخنان و توضیحات مسوولان بانک تجاری ایران و اروپا گوش داد.

به نظر می‌رسد شانس موفقیت بانک تجاری علیه اتحادیه اروپا در دادگاه قضایی بروکسل کم نباشد چرا که به گفته هوهمان، تحریم این موسسه مالی مداخله آشکار در اصل آزادی مالکیت به شمار می‌آید.

نکته: اقدامات غرب در حالی علیه ایران صورت می‌گیرد که آنها بی‌فایده بودن این نوع روش برخورد با تهران را دیده‌اند و همچنین از پیشرفت برنامه‌های صلح‌آمیز هسته‌ای ایران که در سایه تحریم‌های پیشین غرب صورت می‌گیرد شگفت‌زده شده‌اند از سوی دیگر، آمریکا نیز با تحریم شرکت ملی نفت ونزوئلا، همسو با متحدان اروپایی خود گام برداشته است. کاخ سفید بتازگی علیه شرکت ملی نفت ونزوئلا (PDVSA) و 6 شرکت دیگر که روابطی با جمهوری اسلامی ایران دارند، تحریم‌هایی را اعمال کرده است. به موجب این تحریم‌ها نقل و انتقال‌های مالی و تکنولوژیکی به شرکت‌های مورد تحریم از سوی آمریکا ممنوع می‌شود. گزارش‌ها حاکی از آن است که این اقدام واشنگتن علاوه بر تلاش برای گسترش دامنه تحریم‌ها علیه ایران، هشدار برای کاراکاس محسوب می‌شود که روابط نزدیکی را در یک دهه گذشته با تهران برقرار کرده است.

این روابط به اندازه‌ای نزدیک بوده که برخی ونزوئلا را به محوری علیه آمریکا تشبیه کرده‌اند، اما منافع ونزوئلا در همکاری با ایالات متحده در سطحی است که به قطع روابط دیپلماتیک و اقتصادی منجر نشده است. با این حال هوگوچاوز، رئیس‌جمهور ونزوئلا با شعارهای ضدآمریکایی خود به متحدی برای ایران در جبهه ضدامپریالیستی تبدیل شده است.

هر چند تحریم‌های مصوب، صادرات یک میلیون و 200 هزار بشکه نفت این شرکت به آمریکا را شامل نمی‌شود، اما نوعی اقدام سمبلیک در هشدار به ونزوئلا به شمار می‌رود. با این حال برخی سایت‌های خارجی نظیر فارین پالیسی معتقدند تحریم‌های اعمالی آمریکا علیه ونزوئلا چندان جدی محسوب نمی‌شود و فقط از توجه واشنگتن به اهمیت تضعیف محور تهران - کاراکاس حکایت دارد.

این سایت غربی می‌افزاید مقامات ایالات متحده بیش از این که نگران محور ونزوئلا - ایران باشند در مورد محور چین و ایران حساسیت دارند که با توجه به عضویت دائمی پکن در شورای امنیت سازمان ملل و برخورداری‌اش از حق وتو، از اهمیت خاصی برای واشنگتن برخوردار است.

علاوه بر این موارد، غرب برای این که فقط ایران را تحت فشار قرار دهد حتی نسبت به اعدام قاچاقچیان موادمخدر در ایران هم اعتراض کرده و در این رابطه مسائل حقوق بشری را بهانه قرار داده است. در حالی که فراموش می‌کند اگر ایران که در مسیر مواد افیونی از شرق آسیا به اروپا قرار دارد چنین برخوردهای سختی را با سوداگران موادمخدر انجام ندهد، موادمخدر تمامی اروپا و غرب را فرا خواهد گرفت. این هشدار است که ایرانی‌ها به طرف‌های غربی می‌دهند ولی آنها فقط از سر لجبازی نمی‌خواهند به این سخنان گوش دهند.

در چنین شرایطی که غرب رفتار نسنجیده‌ای در پیش گرفته است، سوالی که مطرح است آن است که ایران چگونه می‌تواند به مقابله با اقدامات آمریکا و اروپا بپردازد؟

بدون شک تهران باید از تمامی امکاناتش برای مهار تهدیدها استفاده کند و بی‌شک برای رسیدن به این هدف حتی یک لحظه هم از برنامه هسته‌ای‌اش چشمپوشی نخواهد کرد. برای همین باید تمهیدات ویژه‌ای بیندیشد. چون هنوز اتحادیه اروپا جزو شرکای اصلی تجاری ایران به شمار می‌رود. قبلاً آلمان مقام اول را دارا بود و حالا ایتالیا اولین شریک تجاری ما است.

بنا بر گزارش‌ها، ایران چیزی حدود 9 میلیارد با آنها مبادله دارد و از آن طرف هم رقم قابل توجهی به چشم می‌خورد که در مجموع چیزی نزدیک به 15 میلیارد مبادله متقابل اقتصادی را شکل می‌دهد. بنابراین اتحادیه اروپا هنوز از جمله گروه‌های اصلی تجاری برای ایران محسوب می‌شود و به نظر می‌رسد وزارت خارجه ایران و برخی دیگر از وزارتخانه‌های ما باید به این مساله فکر کنند که ما باید چگونه با این مساله برخورد کنیم. استفاده از ابزار اقتصادی ضمن ایستادگی بر سر اصول می‌تواند کمک کند تا بهتر به مقابله با محدودیت‌های اعمال شده بپردازیم.

همچنین ایجاد رقبای دیگر می‌تواند اتحادیه اروپا را متوجه این نکته کند که 27 کشور عضو بیشترین ضرر را از تحریم‌های مدنظرشان خواهند دید و شرکت‌های آنها چنانچه خود می‌گویند از بابت تحریم‌ها دچار زیان اصلی می‌شوند. از همین منظر ارگان دیپلماتیک کشورمان باید تلاش جدی کند تا بتواند راهکاری بیابد که دیالوگ‌های تهران با اتحادیه اروپا را بیشتر کرده و از این تعامل برای روابط متناسب سیاسی - اقتصادی بهره ببرد.

